

Kicsák Gergely:

Az állami kamatmegtakarítások jelentősen megnövelik a költségvetés mozgásterét

A jegybanki intézkedések, a fegyelmezett hazai fiskális politika, és a kedvező nemzetközi környezet miatt bekövetkező állampapír-piaci hozamcsökkenés hatására jelentkező állami kamatmegtakarítás jókora mozgásteret teremtett az államháztartás számára. Régiós és uniós szintű összevetésben 2013-ról 2015-re hazánkban kiemelkedő a kamatkiadások csökkenése, és az államadósság – részben ebből fakadó- mérséklődése – a vizsgált országcsoportokkal szemben egyedül Magyarországra jellemző. 2013-tól a kamatkiadások csökkentése lehetőséget teremtett a költségvetési egyenleg további javítására anélkül, hogy az elsődleges egyenlegen keresztül fiskális szigorításra lett volna szükség, sőt ezen felül fedezetet nyújtott 2015-ben és 2016-ban is az adóterhet csökkentő és egyes kiadásokat növelő intézkedésekre.

Az elmúlt három évben jelentős állampapír-piaci hozamcsökkenés ment végbe, amelyben nagy szerepet játszott a jegybanki kamatcsökkentési ciklus és önfinszírozási program, a folyamatosan fegyelmezett fiskális politika és a kedvező nemzetközi környezet. Két kamatcsökkentési ciklus során összesen 565 bázisponttal mérséklődött az alapkamat, és elindult az önfinszírozási program, amely egyebek mellett azt támogatja, hogy növekedjen a hazai bankrendszer állampapír-kereslete. E három év alatt az átlagos másodpiaci hozamcsökkenés mintegy 480 bázispont volt, ami számottevően csökkentette az állami kamatkiadásokat.¹ A kamatkiadások csökkentésének hatására igen kedvezően változott Magyarországon a költségvetési egyenleg és az államadósság, amit a nemzetközi összehasonlítás is tükröz.

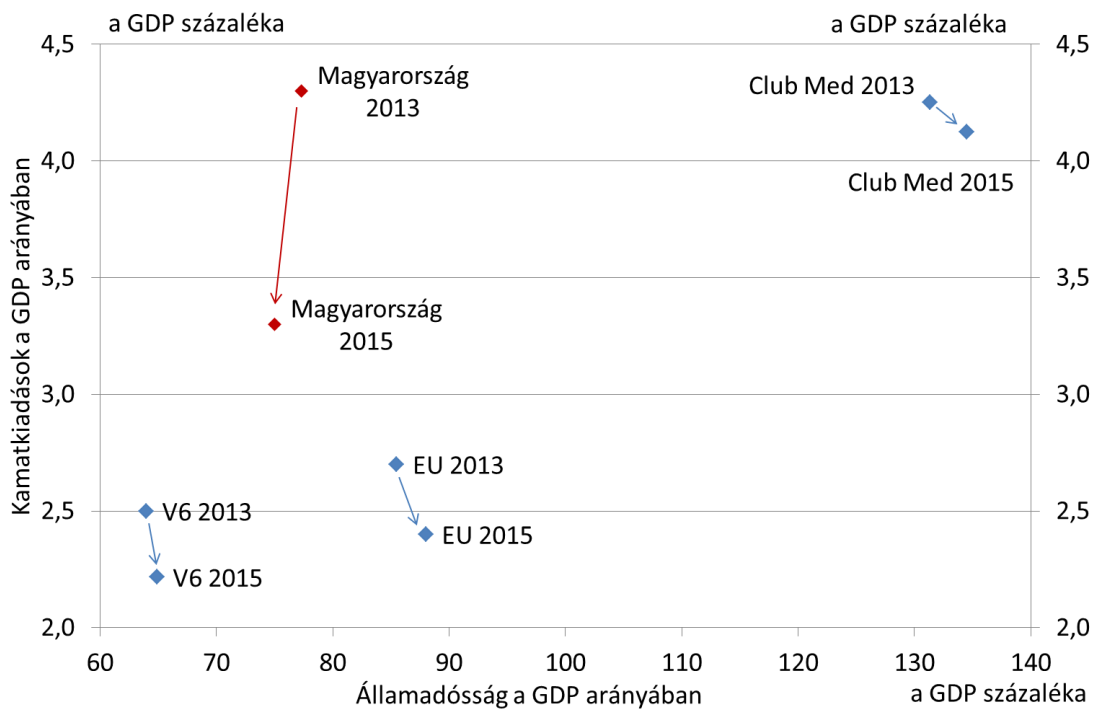
Az Európai Bizottság előrejelzése szerint a kamatkiadások és az adósság csökkenésének a mértéke Magyarországon a legkedvezőbb régiós és európai uniós összevetésben is. A Bizottság 2015. tavaszi előrejelzése szerint 2013-ról 2015-re a V6, a Club Med és az EU országcsoportokkal² összehasonlítva hazánkban csökken a legnagyobb mértékben a GDP-arányos kamatkiadás. Ezen felül az összevetés azt is megmutatja, hogy az államadósság egyedül Magyarországon csökkent a vizsgált csoportokban (1. ábra).

---

¹ Lásd részletesebben korábbi cikkünket: [A jegybanki programok hatása az államháztartás kamatkiadásaira](#)

² A V6 országcsoport alatt Ausztriát, Csehországot, Lengyelországot, Magyarországot, Szlovákiát, Szlovéniát értjük. A Club Medbe Görögországot, Olaszországot, Portugáliát és Spanyolországot soroljuk. Az EU pedig a jelenlegi 28 tagállamot jelenti.

1. ábra: A kamatkiadások és az államadósság változása 2013-ról 2015-re (a GDP százalékában)³

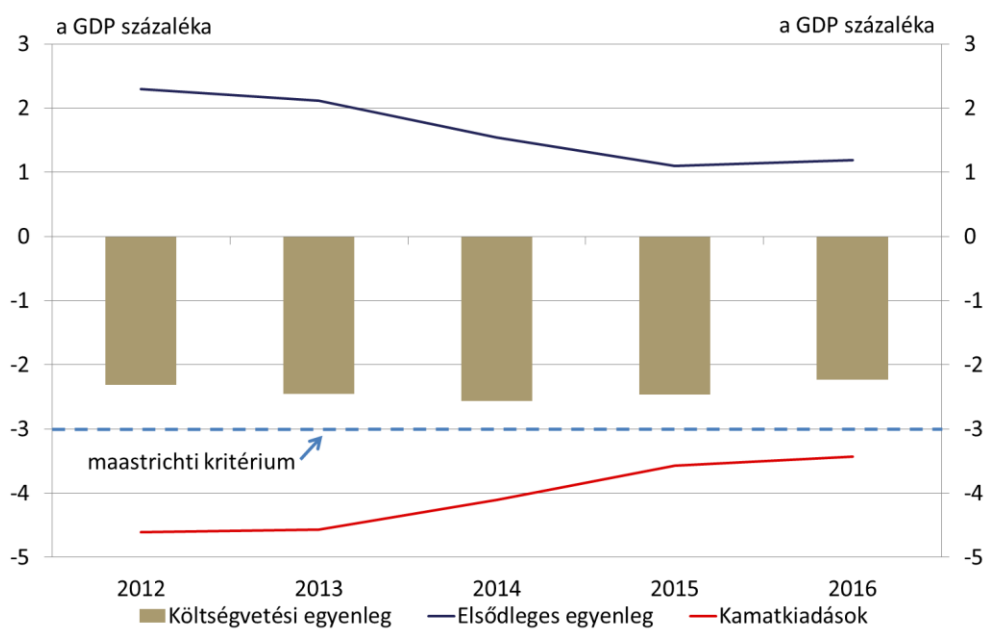
Forrás: Eurostat, Ameco adatbázisok

A kamatmegtakarítások növekedése támogatja a költségvetési egyenleg javulását és az államadósság csökkenését is elősegíti (2. ábra). A megtakarítás mértéke 2015-ben becslésünk szerint a GDP 1 százaléka, majd hosszú távon 1,7 százaléka lehet egy 2012. augusztusi hozamokat feltételező alappályához képest.⁴ A 2012 óta enyhén csökkenő elsődleges többlet mellett a GDP-arányos kamatkiadások jelentősen mérséklődtek. Az államháztartási deficit csökkenése 2015-ben és 2016-ban a kamatkiadások mérséklődése miatt az elsődleges egyenleg javulása, vagyis a fiskális politika szigorítása nélkül is elérhetővé vált. A költségvetési egyenleg javulását a következő években az elsődleges egyenleg szinten maradása mellett várhatóan a csökkenő kamatkiadások segítik.

³ 2015-re az Európai Bizottság előrejelzése. A kamatkiadásokban nem szerepel a nyugdíjrendszer átalakítása miatt jelentkező imputált kamatkiadás.

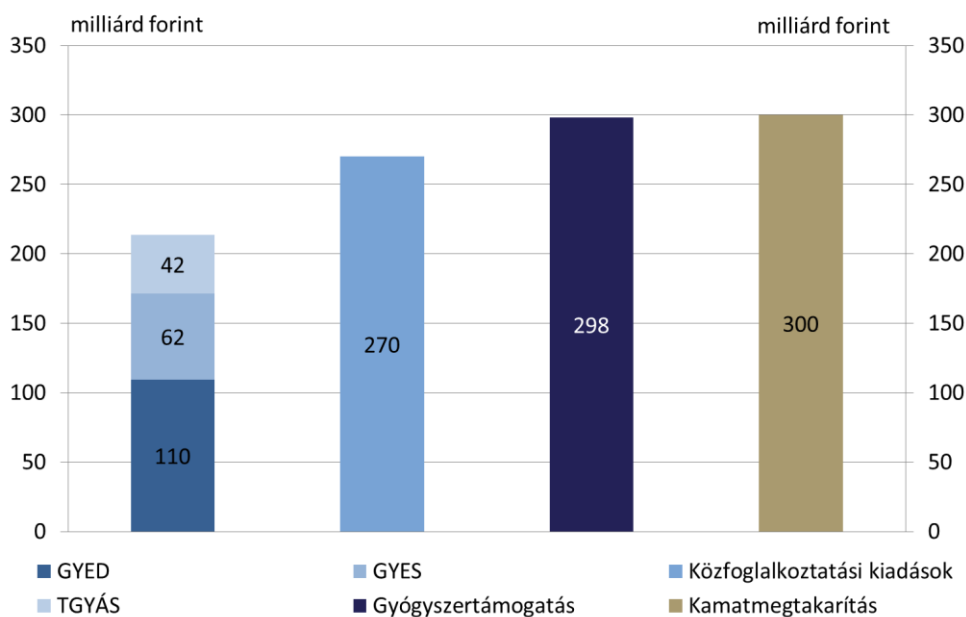
⁴ A részletes eredmények a következő cikkben olvashatók: [A jegybanki programok hosszú távú hatása az államháztartás kamatkiadásaira.](#)

2. ábra: A költségvetési egyenleg és a kamatkiadások alakulása Magyarországon (a GDP százalékában)⁵

A kamatkiadásokon elért megtakarítás költségvetési nagyságrendjét érzékelteti (3. ábra), hogy az meghaladja a gyermekgondozási díj (GYED), a gyermekgondozási segély (GYES) és a terhességi-gyermekágyi segély vagy más néven csecsemőgondozási díj együttes összegét. Más összehasonlításban magasabb, mint külön-külön a gyógyszer támogatásra fordított kiadások, a közfoglalkoztatási kiadások vagy a nyugellátások egytizede, de akár forrást jelenthet kieső EU-támogatások részleges pótlására is.

3. ábra: A kamatmegtakarítás költségvetési kiadásokkal való összevetése (milliárd forint)

⁵ 2015-re és 2016-ra az Európai Bizottság előrejelzése.

A 2015-re becsült több mint 300 milliárd forint kamatmegtakarítás lehetőséget teremtett egyes adók csökkentésére vagy más kiadások bővítésére anélkül, hogy a költségvetési hiány emelkedne. A 2015-re becsült 300 milliárd forintos kamatmegtakarítás jelentősen meghaladja a 2015. évi költségvetési törvény főbb, fiskális lazítással járó intézkedéseit. Az államháztartás kamatkidadásainak csökkenése olyan új intézkedések alapját jelentheti, mint 2015-ben a rendvédelmi dolgozók illetményalapjának 30 százalékos emelése, a közfoglalkoztatottak létszámának bővítése vagy a kórházak egyszeri, 60 milliárd forintot kitevő adósságrendezése.

A 2016-ban jelentkező 410 milliárd forintos éves kamatmegtakarítás fedezi a 2015. évi intézkedéseknek a 2016-ra áthúzódó hatásait, és ezen felül a 2016. évi költségvetési törvényben szereplő újabb kormányzati lépések összegét is:

- az egységes szja-kulcs 16 százalékról 15 százalékra csökkentése,
- a közfoglalkoztatottak további létszámbővítése,
- a bankadó csökkentése,
- és a sertés tőkehús áfájának csökkentése.

1. táblázat: A kamatmegtakarítás és a 2015. és 2016. évi költségvetési törvény főbb intézkedései (milliárd forint)

2015. évi költségvetési törvény		
	2015	2016
Rendvédelmi dolgozók béremelése	44	
Közfoglalkoztatás bővítése	32	70
Kórházak adósságának (egyszeri) rendezése	60	
2016. évi költségvetési törvény		
	2015	2016
Szja kulcs csökkentés		107
Bankadó		62
A sertés tőkehús áfájának csökkentése		29
Intézkedések hatása összesen	136	344
Kamatmegtakarítás	300	410

Forrás: MNB Költségvetési Jelentés, 2015. május és Elemzés az államháztartásról, 2014. november

Megjegyzés: A 2016-os kormányzati lépések összegzése a 2015-ös intézkedések áthúzódó hatását is tartalmazza.

„Szerkesztett formában megjelent a *Portfolio.hu* oldalon 2015. szeptember 15-én.”